

GK-014002

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2019

BAOOE-401 : Sanskrit

(Malvikagnimitram)

(Elective Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (૧) પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.
- (૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪

(૧) एकैश्वर्ये स्थितोऽपि प्रणतबहुफले यः स्वयं कृत्तिवासाः
कान्तासंमिश्रदेहोऽप्यविषयमनसां यः परस्ताद्यतीनाम् ।
अष्टाभिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्बिभ्रतो नाभिमानः
सन्मार्गलोकनाय व्यपनयतु वः सस्तामसीं वृत्तिमीराः ॥

(૨) दुर्लभः प्रियस्तस्मिन्भव हृदय निराश-
महो अपाङ्गको मे प्रस्फुरति किमपि वामः ।
एष स चरिदृष्टः कणमुपनेतव्यो
नाथ मां पराधीनां त्वयि गणय सतृष्णाम् ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૩

(૧) यस्यागमः केवलजीविकायै तं ज्ञानपण्यं वदन्ति ।
(૨) अहो सर्वास्ववस्थासु चारुता शोभां पुष्यति ।

(ક) કાલિદાસનું જીવન અને કવન સવિસ્તર વર્ણવો. ૭

અથવા

(ક) નૃત્યાચાર્યોનો કલહ અને તેનું નાટ્યગત મહત્વ. ૭

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો : ૪

(૧) शरीरं क्षामं स्यादसति दयितालिङ्गनसुखे
भवेत्सास्त्रं चक्षुः क्षणमपि न सा दृश्यत इति ।
तया सारङ्गाक्ष्या त्वमसि न कदाचिद्विरहितं
प्रसक्ते निर्वाणे हृदय परितापं बहसि किम् ॥

(૨) પથિ નયનયો સ્થિત્વા સ્વાને તિરોભવતિ ક્ષણા
ત્સરતિ સહસા બાહ્યોમેથ્યં ભતાપિ સખી તવ ।
મનસિજરૂજા વિલષ્ટસ્યૈવં તમાગમમાયયા
કથમિવ સખે વિશ્રબ્ધં સ્થાદિભાં પ્રતિ મે મનઃ ॥

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સસંદર્ભ સમજાવો : ૩
- (૧) સ્થાને પ્રાણાઃ કામિનાં દત્યધીયાઃ ।
- (૨) મુગ્ધે યાદૃશશ્ચિત્રગતસ્તાતદૃશ એવાન્યસંકાન્તહૃદયઃ આર્યપુત્રઃ ।
- (ક) પ્રમદવન પ્રસંગનું મહત્ત્વ અને તેનું રસદર્શન. ૭

અથવા

- (ક) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક)
- (૧) સમુદ્રગૃહનો પ્રસંગ
- (૨) પિંગલવાનરનો પ્રસંગ
- ૩ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) ૪
- (૧) માલવિકાના પાત્રની વિશેષતાઓ
- (૨) ઉપમા કાલિદાસસ્ય
- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ગમે તે પાંચ) ૧૦
- (૧) રામઃ અયોધ્યાયાં । (વસામિ, વસસિ, વસતિ)
- (૨) યૂયં મમ પઠથઃ । (શાલાયાં, શાલાઃ શાલા)
- (૩) હનુમાનઃ સુગ્રીવસ્ય નગરે । (વસતિ, વસતઃ, વસામિ)
- (૪) વૃક્ષેષુ વાનરાઃ વસન્તિ । (તાસુ, તેષુ, તાઃ)
- (૫) અસ્માકં દૃષ્ટ્યાઃ ન વસન્તિ ।
- (નગરે, નગરાત, નગરઃ)
- (૬) પાણ્ડવાઃ અસ્ત્રવિદ્યાં । (પઠન્તિ, પઠામિ, પઠથઃ)
- (૭) મયૂરૌ તત્ર । (નૃત્યતઃ, નૃત્યથઃ, નૃત્યામ્)
- (૮) બધે જ ભગવાન રહે છે. (સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો)

- ૪ ‘માલવિકાગ્નિમિત્રમ્’નું મૂળ કથાનક જણાવી, કવિએ કરેલા પરિવર્તનો વર્ણવો. ૧૪

અથવા

- ૪ કાલિદાસનું પ્રકૃતિનિરૂપણ. ૧૪

૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

૭

(૧) માલવિકાગ્નિમિત્રમ્માં કુલ કેટલા અંક છે ?

(પાંચ, ચાર, બે)

(૨) અગ્નિમિત્રની રાજધાની કઈ છે ?

(વત્સદેશ, વિદિશા, વિદર્ભ)

(૩) ગણદાસની શિષ્યા કોણ છે ?

(માલવિકા, ધારિણી, ઈરાવતી)

(૪) રાજનીતિશાસ્ત્રની રચના કોણે કરી ?

(ચાણક્ય, ભરતમુનિ, આચાર્ય મમ્મટ)

(૫) માલવિકાની સખી કોણ છે ?

(બકુલાવલિકા, માધવિકા, વસુલક્ષ્મી)

(૬) જયસેનાને સર્પમુદ્રિત વીંટી કોણ આપે છે ?

(ઈરાવતી, ધારિણી, રાજા)

(૭) રાજાની પુત્રી વસુલક્ષ્મી કોનાથી ભય પામી છે ?

(પિંગલવાનર, વિદૂષક, હરદત્ત)

(બ) નચેનાં વાક્યો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો :

૭

(૧) માલવિકા હરદત્તની શિષ્યા છે.

(૨) વિદૂષક માલવિકાને કુટુંબમાં આપે છે.

(૩) અશોકદાહેદ માટે રાણી બકુલાવલિકાને નિમે છે.

(૪) ઈરાવતી માલવિકાને દોહદપૂરવા મોકલે છે.

(૫) સર્પની મુદ્રાવાળી વીંટી ધારિણી આપે છે.

(૬) વિદૂષકને ખરેખર સાપે દંશ દીધો હતો.

(૭) આર્યપુત્ર માખણ જેવા હૃદયના છે તેમ ઈરાવતી કહે છે.